

באדם מצפוני וישר כמוהו — בכל הכנות — כמעט ולא פגשתי. לא, נני לא היה הטיפוס השכיח, אחד מכולם. בשום פנים לא! אף פעם לא היה שוכח את הצד השני של המטבע, את מה שמרגיש הזולת. והנה משום מה השתדל כל-כך שלא לפגוע באחרים. כי ברגישות הסייסמוגרפית שלו, רגישות של אמן, חש תמיד מה זה כשפוגעים בך, כשצורבים בך פנימה...

כן, עוד מימי ה"מוסד" הוא התחיל "ללקט נערות". פשוט לגמרי, בלי תסביכים — כשם שמלקטים פרחים בשדה, פירות במטע, חוויות בטיול... בחביבות כזאת של מובן-מאליו, בקוקטיות טבעית שכזאת, לא-מעושה, שאין מפניה מגן, או מעצור... אפילו לי הוא "גנב" חברה — שנעשתה, כהרף-עין (והיתה לו עין!) חברתו. ותתפלאו: זה לא העכיר שום דבר בינינו, להיפך — היה בכך — באיזה אופן פאראדוקסאלי ומשונה — משהו, שקשר אותנו בכך עוד יותר... גם בגבעת-חביבה לא יצא "נקי", ובמרחביה מצא לעצמו חברה אחרת... לאחרי-מכן, בצבא, הוא המשיך ב"תחביבו" זה, כשהוא שובר בכך — כהרגלו — שיאים (ולבבות)...

.. כשהיינו נפגשים בבית, בחופשות מהצבא, היה מראה לי תמונות "קרביות" מן האימונים, ואילו אני הייתי מספר לו על מכרינו המשותפים, מתחום המוסיקה, עמם הייתי קשור. וכשהשתחרר וחזר הביתה — השקיע עצמו בענף השלחין, שאותו ריכז אחיו, עמרם, כשהוא חוזר בערבים לאהבתו מימים-ימימה: לחצוצרה.

ואז באה הכוונות. אני מכיר את יוחנן: נכון שהוא אהב הרפתקאות ושינויים, אבל לא הייתי אומר עליו שאהב סכנה. והנה, הוא הרגיש במתח — כמו כולנו — זמן-מה לפני המלחמה. לפתע נכנס יום אחד למקלחת, המנבת מופשלת לו על שכמו, ופניו לא טובים, לא הפנים של נני... כשיצאנו מהמקלחת, סרנו שנינו לחדרו? הוא ביקש ממני להשקות את הגינה שטיפח, והראה לי כידון של רובה "אפ.אן", שהצליח "להרים" רק אלוהים יודע איפה: חדש וממורק, תוספת ראוייה להתכבד בה לצידו הצבאי. בריבער עוד ביקש ממני את האופניים, כדי לעלות ל"מוסד", לומר שלום למירה, אחותו. ודומה שאז היתה הפעם האחרונה שראה את הבית, את חצר-המשק — ושהבית ראה אותו... ועכשיו אתם באים ומספרים לי שכל זה איננו. חלף. עשן ברוח, אבק בשדות — ואני אומר לכם, עם כל החוצפה וחוסר-הטאקט לגבי הדברים בכללותם: זה לא היה מגיע לו, זה לא היה מגיע לנו... הוא היה יותר מדי טהור, יותר מדי חתיכה מהנוף הזה, האהוב עד בכי — מכדי שאיזה אידיוט אחד יקח פתאום יוזמה של מלאך-המוות ויגדע אותו מאיתנו, מכל אלה שאהבוהו כל-כך... ואתם יכולים לדבר על ההכרח שבהקרבה ועל כל ה"חצר טארישים" הציוניים והצודקים שבעולם — אבל אצלי, כאן, בפינה השמאלית של החזה, זה משאיר חור כזה ששום אחד לא יכול לסתום אותו... "הבל הבלים", אמר קוהלת — והוא אף פעם לא חשב שהוא יקלע כל-כך למה שמרגיש כעת איזה קיבוצניק צעיר ומדוכדך אחד, אחרי אלפי שנים, בכפר-מנחם, בדרום האביבי הזה, תחת השמש. "הבל הבלים, הכל הבל... מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש?... דור הולך ודור בא, והארץ לעולם עומדת". כן, הארץ עומדת — רק שאנחנו עומדים עליה קצת פחות ופחות: פחות באנשים ופחות בכוח-סבל... כמה יגונות עוד אפשר לשאת, לעזאזל? כמה?!... ואם היא כבר עומדת, הארץ הנוראה והאהובה הזאת — אז איזה מחיר צריך עוד לשלם בכדי שתעמוד, סופסוף, בשקט, בשלום? איזה מחיר? איזה?!...!

די, לא יכול יותר... כל זה משגע אותי לגמרי, כל הוויית העולם המוזר והטורפני הזה... תסלחו לי — — —